

Vse pravice pridržane. Gradiva ni dovoljeno razmnoževati ali razpošiljati v kakršnikoli obliki brez predhodnega pisnega dovoljenja avtorice ter Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Prav tako gradiva ni dovoljeno predelati.

Tveganja za varnost in zdravje pri delu na digitalnih platformah

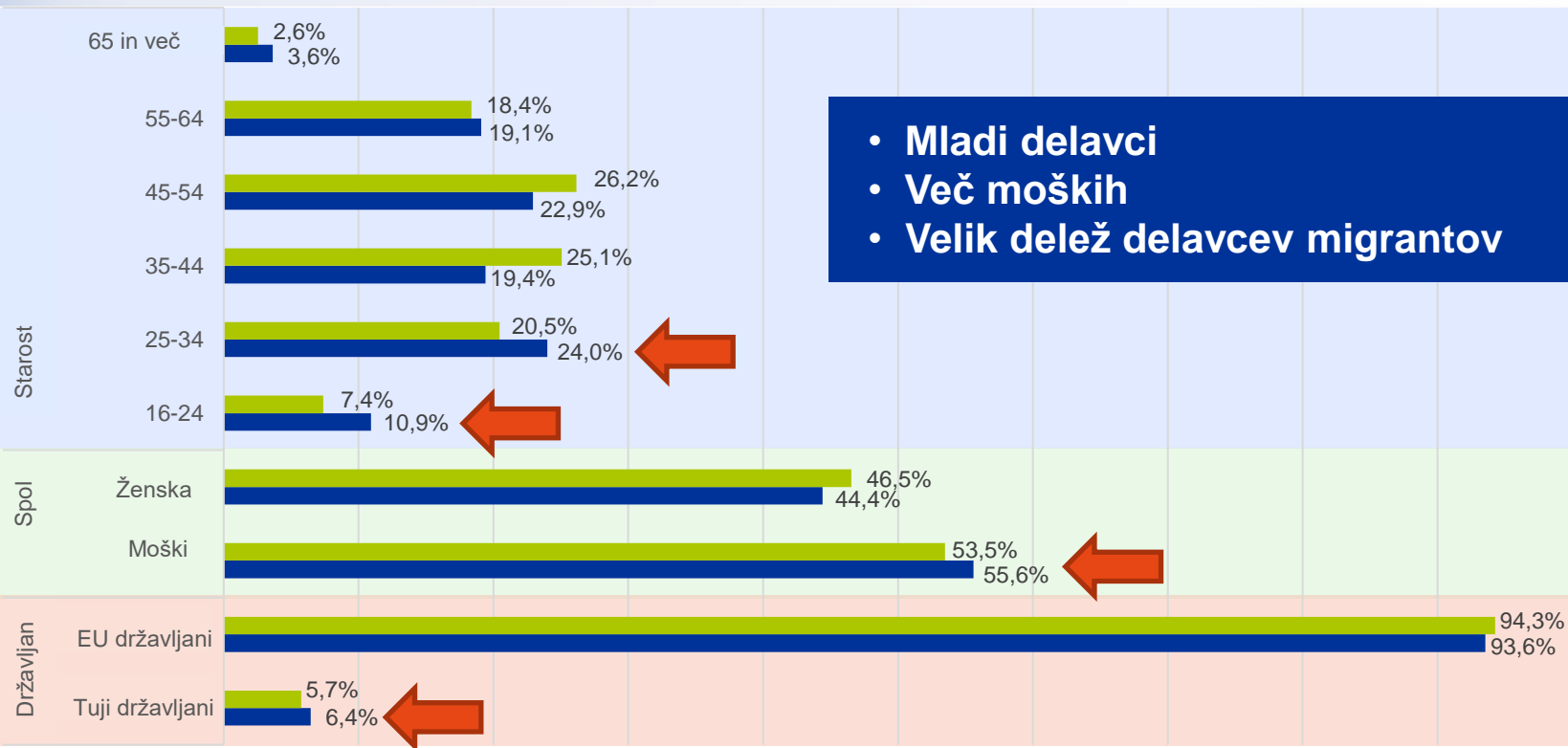
Laura Mrčela, mlada raziskovalka

Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani

Oblike digitalnega platformnega dela

Dimenzije	Tip digitalnega platformnega dela			
	Tip 1	Tip 2	Tip 3	Tip 4
Kraj opravljanja dela	Na lokaciji	Na lokaciji	Preko spleta	Preko spleta
Zahtevnost nalog	Nizka zahtevnost	Visoka zahtevnost	Nizka zahtevnost	Visoka zahtevnost
Stopnja nadzora platforme	Visoka stopnja nadzora	Srednja stopnja nadzora	Visoka stopnja nadzora	Nizka stopnja nadzora
PRIMER	Dostava hrane	Ročno delo	Spletno mikrodela	Programiranje

Demografija platformnih delavcev

- Mladi delavci
- Več moških
- Velik delež delavcev migrantov

Demografija platformnih delavcev: tvegane skupine delavcev

Ženske

- Razlike med spoloma se zmanjšujejo
- Najmanj udeležene so starejše ženske
- Manj ur ter manjša intenzivnost dela

Delavci migranti

- 16 % platformnih delavcev v EU
- Nizki vstopni pogoji

Tveganja za varnost in zdravje pri delu

- Fizična in psihosocialna tveganja glede na vrsto platformnega dela (največje razlike glede na obliko dela: na lokaciji ali preko spleta)
- Algoritemsko upravljanje kot ključni dejavnik tveganja in novost pri oceni tveganj, s katerimi se soočajo platformni delavci
- Dodatna tveganja napram delavcem v standardnih oblikah zaposlitev (podobno kot agencijski ali drugi delavci v nestandardnih oblikah dela)

Tveganja za varnost in zdravje pri delu na lokaciji ali preko spleta

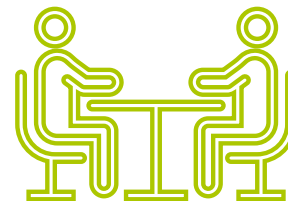
- Fizični dejavniki: nevarne snovi, osebna varovalna oprema, neprimeren teren
- Stik s strankami: nasilje, nadlegovanje
- Tvegano vedenje v prometu
- Uporaba lastne opreme

- Pisarniško delo: mišično-kostna obolenja, ergonomska ureditev delovnega mesta

Dejavniki tveganja – zaposlitveni status

- Neustrezna kvalifikacija delavcev
- Zakonodaja na področju VZD ne pokriva platformnih delavcev
- Ranljive skupine delavcev (mladi, delavci migranti) opravljajo najbolj tvegana dela
- Pomanjkanje izobraževanj o VZD
- Individualizirani delavci in pomanjkanje informacij o delavskih pravicah

Dejavniki tveganja – algoritemsko upravljanje

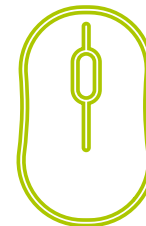
»Prakse nadziranja, upravljanja in kontroliranja, ki preko algoritmov potekajo nad delavci na daljavo« (Möhlmann in Zalmanson, 2017)

- Nadziranje razpršene delovne sile
- Uporaba algoritmov za dodeljevanje, nadziranje in ocenjevanje nalog preko digitalnih tehnologij ter vpeljevanje avtomatiziranih odločitev
- Interakcija z informacijskim sistemom, pomanjkanje človeškega stika
- Asimetrija moči ter informacij
- Pomanjkanje transparentnosti glede delovanja algoritmov

Dejavniki tveganja – algoritemsko upravljanje

- **Spremljanje lokacije (GPS tracking)**
 - Dostava/prevozne storitve
- **Nadzor nad delovanjem platformnega delavca na spletu**
 - Posnetki zaslonov ter spremljanje klika miške
- **Ocenjevanje delovne uspešnosti**
 - Stopnja sprejema ali preklica nalog
 - Hitrost opravljenih nalog
 - Ocene strank/uporabnikov
- **Posledice: nagrade in kazni**

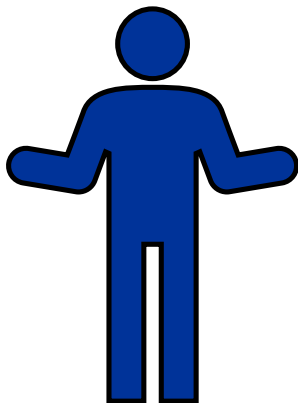

Dejavniki tveganja – individualizacija

- Poklicna osamljenost / osamljenost pri delu
- Odsotnost fiksnih delovnih mest ter nevarna delovna mesta – »globalno razpršeno delavstvo«
- Psihosocialna tveganja
 - Poklicna identiteta
 - Ravnesje med poklicnim in zasebnim življenjem
 - Socialna podpora na delovnem mestu

Dejavniki tveganja – negotovost

- Kronična zaposlitvena negotovost
- Dohodkovna negotovost
- Pomanjkanje avtonomije pri delu

Tveganja za VZD, vezana na zaposlitveni status

- Napačna kvalifikacija delavcev, ko obstajajo elementi delovnega razmerja
- Posebna tveganja za nedokumentirane delavce migrante, ki zaradi ranljivega položaja niso informirani o svojih pravicah in se pogosto nevede ilegalno vključujejo na platforme ter opravljajo visoko tvegana opravila (pomemben dejavnik tveganja je nerazumevanje lokalnega jezika in manko podpore na platformah)
- Negotov dohodek ter neplačano delo

Tveganja za VZD vezana na delovne pogoje

- Algoritemski nadzor: omejuje opevano fleksibilnost delavcev na platformah
- Pritisk za dobre ocene, da lahko nadaljujejo z delom ter dobijo boljše plačane naloge
- Odsotnost delovnega mesta/prostora/opreme
- Pomanjkanje socialne/delavske podpore

- EU-OSHA – European Agency for Safety and Health at Work. (2021). *Digital platform work and occupational safety and health: a review*. European Risk Observatory Report.
- EU-OSHA – European Agency for Safety and Health at Work. (2023). *Workforce diversity and digital labour platforms: implications for occupational safety and health*. Discussion paper.